

Ахметов Б.Б.
2024 жыл.

«Ш. Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті» КЕАҚ Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі

ТАЛДАУ АНЫҚТАМАСЫ

Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Төрағасының 2016 жылғы 19 қазандағы №12 бұйрығымен бекітілген Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік қағидалары негізінде (Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Төрағасының 2023 жылғы 16 қаңтардағы №21 бұйрығымен өзгерістер енгізілді) сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізілді

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау объектісінің атауы:
«Ш. Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті» КЕАҚ.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу негізі:

Университет президентінің-ректорының 22.01.2023 жылғы № 08-33/01 сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу жөніндегі жұмыс тобын құру туралы бұйрығы.

Жұмыс тобының құрамы:

- 1.Джолдасбаева Г. У. - сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметінің басшысы;
- 2.Қыдырбаева Г. Н. - ішкі аудит қызметінің басшысы;
- 3.Жумурова А. К. – корпоративтік хатшы;
- 4.Сармашева К. К. - тіркеуші Кеңсесінің бастығы;
- 5.Ауешова Б. Т. – «Құқықтану» кафедрасының меңгерушісі;
- 6.Нигметова Г. Ж. - «Қаржы» кафедрасының қауымдастырылған профессорының м. а.;
- 7.Кенжебаева Ж. Е. - «Компьютерлік ғылымдар» кафедрасының қауымдастырылған профессорының м.а.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу кезеңі:
05.02.-23.02.2024 ж.

Қоғам қызметінің талданатын кезеңі: 2023 жыл.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау келесі бағыттар бойынша жүргізілді:

- 1) талдау объектісінің қызметін қозғайтын нормативтік құқықтық актілерде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;
- 2) талдау объектісінің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

I. Ұйымдастырушылық-басқарушылық қызмет.

1) Персоналды басқару.

«Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті» КЕАҚ директорлар кеңесінің шешімімен (24.03.2023 ж. №1 хаттама) бекітілген «Профессор-оқытушылар құрамы мен ғылыми қызметкерлер лауазымдарын конкурстық ауыстыру ережесі» НҚА бойынша ұсынылған ескертулерді талдау сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің туындауына ықпал етуі мүмкін ықтимал осалдықтарды анықтайды.

Талдау: ПОҚ-мен еңбек шартының қолданылу мерзімін белгілеу критерийлері жоқ.

Тәуекелдер: ПОҚ-мен еңбек шартының мерзімін белгілеу үшін нақты белгіленген критерийлердің болмауы шешім қабылдау кезінде түсініксіздік пен субъективтілікке әкелуі мүмкін. Мұндай белгісіздік сыбайлас жемқорлық әрекеттерін көрсетудің алғышарттары туындауы мүмкін жағдайлар туғызады, өйткені стандартталған рәсімдердің болмауы жеке ұнатулар, ұнатпаулар немесе басқа да объективті емес факторлар негізінде шешім қабылдау қаупін арттырады.

Ұсынымдар: біліктілік, жұмыс тәжірибесі, ғылыми және оқу-әдістемелік жетістіктер сияқты объективті және өлшенетін көрсеткіштерге негізделген оқытушының еңбек шартының мерзімін анықтау үшін нақты критерийлерді әзірлеу және енгізу, бұл конкурстың барлық критерийлері мен шарттарын, сондай-ақ кандидаттарды бағалау және таңдау рәсімдерін жариялауды қоса алғанда, рәсімдердің ашықтығын қамтамасыз етеді.

«Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті» КЕАҚ директорлар кеңесінің шешімімен (24.03.2023 ж. №1 хаттама) бекітілген «Әкімшілік-басқару персоналы лауазымдарын конкурстық ауыстыру ережесі» НҚА талдауы сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтаған жоқ.

Ғылыми кеңестің шешімімен (20.01.2022 ж. №6 хаттама) бекітілген «Адами ресурстарды басқару туралы Ереже» ІНҚ талдау кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері табылған жоқ.

Университеттің Ғылыми кеңесінің шешімімен (29.03.2021 ж. № 10 хаттама) бекітілген «Кадр саясаты» ІНҚ талдау кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

2) Университеттің тәртіптік комиссиясының жұмысын талдау:

Тәртіптік комиссия президент-ректордың 01.09.2023 жылғы № 08-33/26 бұйрығымен бекітілген және университеттің Ғылыми кеңесінің шешімімен бекітілген «Тәртіптік комиссия туралы ереже» негізінде жұмыс істейді (23.08.2021 ж. № 1 хаттама).

Тәртіптік комиссияның функцияларының бірі - тәртіптік жаза мәселелерін қарау болып табылады. ҚР Еңбек кодексінің 5-тарауының 64-бабына, 66-бабына сәйкес, тәртіптік теріс қылық анықталған кезде қызметкерге тікелей тәртіптік жаза қолданылады. Қызметкердің тәртіптік теріс қылық жасағаны үшін жұмыс беруші тәртіптік жазаның мынадай түрлерін қолдануға құқылы:

- 1) ескерту;
- 2) сөгіс;
- 3) қатаң сөгіс;
- 4) жұмыс берушінің бастамасы бойынша еңбек шартын бұзу.

Бизнес-процестерді талдау кезінде: тәртіптік жазаны мерзімінен бұрын алу фактілері орын алған.

Мысалы:

№	Т.А.Ж.	тәртіптік жаза беру күні және бұйрықтың нөмірі	жазаны алу күні және бұйрықтың нөмірі	ұзақтығы, күндер	негіздеме, бастамашы
1	Турганбаева А	№ 08-4/489 11.12.2023ж.	№ 08-4/508 17.12.2023 ж.		Атқарушы вице-президент Нұрмағанбет Е.Т. қызметтік хаты
2	Калсейтов Ж.				
3	Сержанұлы К.				
4	Сеидов Т.				
5	Нұрғали Ж.				
6	Жауханова Л.				
7	Школова Н.С.				
8	Дабысов Г.				
9	Жалгасов Е.О.				
10	Озгамбаева Р.О.				
11	Ягалиева Б.Е.				
12	Досумбекова Г.				

13	Куанышова А.	№ 08-4/406	№ 08-4/453	40	Тәртіптік комиссияның 07.12.2023 ж, шешімі, хаттама №8
14	Жумадилова М.	11.11.2023ж	13.12.2023		
15	Жолдасбаева А.	.	ж.		
16	Адай З.				
17	Жумабаева Л.О.				
18	Кабекенова А.				
19	Балтабай А.				
20	Джумабекова Р.				
21	Ыбырайқожа Н.				
22	Ешманова Г.				
23	БисенғалиеваЖ.				
24	Картбаева Л.				
25	Диханова К.				

Сонымен қатар, 10 күннен кейін университет президенті-ректорының 28.12.2023 жылғы № 08-4/511 бұйрығымен осы тізімдегі кейбір қызметкерлерге атқарушы вице-президент Е.Т. Нұрмағанбеттің қызметтік хаты негізінде көтермелеу тағайындалады.

Алынбаған тәртіптік жазалар болған жағдайда қызметкерді көтермелеу жағдайы орын алған. Мысалы: университет президенті-ректорының 02.10.2023 жылғы № 08-4/406 бұйрығымен «Тарих» кафедрасының меңгерушісі К.М. Жаулинге «Қазақстан тарихы» пәні бойынша бейнеконтенттерді уақытылы дайындамағаны үшін ескерту түрінде тәртіптік жаза қолданылған. Осыған қарамастан, тәртіптік жаза алынбаған жағдайда, кафедра меңгерушісі облыстың дамуына қосқан үлесі үшін «Маңғыстау облысының 60 жылдығы» медальымен марапатталған.

Тәуекелдер: тәртіптік жазаларды тым қысқа мерзімде алып тастау, мерзімінен бұрын алынған жазалардың үлкен үлес салмағы. Жеткілікті негіздемесіз, алынбаған тәртіптік жазалар болған кезде қызметкерді көтермелеу.

Ұсынымдар: ҚР Еңбек кодексінің 66-бабына сәйкес «Тәртіптік комиссия туралы Ережеге», тәртіптік жазаны алып тастаудың нақты ықтимал мерзімдерін көрсете отырып, тәртіптік жазаны алып тастау бөлігіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу қажет.

3) Мүдделер қақтығысын реттеу бағыты бойынша талдау.

Ғылыми кеңестің шешімімен бекітілген «Ш. Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті» КЕАҚ мүдделер қақтығысын

шешу саясаты» ішкі нормативтік құжаты әзірленген(29.06.2023 ж. № 13 хаттама). Саясатқа сәйкес, мүдделер қақтығысын бақылау және реттеу функциялары университеттің Адами ресурстарды басқару басқармасына жүктелген. Университет қызметкерінің өзінің лауазымдық міндеттерін орындауының тиімді шарттарының бірі-қызметкердің, лауазымды тұлғаның және университеттің мүдделері арасында қайшылықтың болмауы, егер мұндай қайшылықтар болса-оларды уақтылы ашу және реттеу.

Университетте мүдделер қақтығысының алдын алу және шешу мәселелері бойынша маңызды құрылым - Адами ресурстарды басқару басқармасы болып табылады. Қызметкерлерден сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатына сәйкес туындайтын (бар) мүдделер қақтығысы туралы мәліметтерді қабылдауды Адами ресурстарды басқару басқармасы (АРББ) қызметкерлері жүзеге асырады.

Мүдделер қақтығысын болғызбау мақсатында АРББ міндетті:

- жұмысқа қабылдау, лауазымын жоғарылату, лауазымдық міндеттерін өзгерту кезінде-тікелей басшымен немесе байланысты функцияларды орындайтын адаммен тікелей туысқан қызметкерлерді лауазымға тағайындаудан аулақ болу.

Талдау көрсеткендей, АРББ мүдделер қақтығысын бақылау және реттеу бойынша шаралар қабылданбаған. Жаулин К.М. «Тарих» кафедрасының меңгерушісі болып жұмыс істегеніне қарамастан, оның туған ұлы Мыңбай А. К., конкурстық іріктеудің тиісті рәсімдерінен өтпей-ақ, университет президенті-ректорының 04.09.2023 жылғы № 08-4/371 бұйрығымен, сол кафедраға профессордың ассистенті қызметіне қабылданған.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелінің көріністерінің бірі – кейбір адамдардың бір басқарушы лауазымда ұзақ уақыт болуы, бұл жағдай байланыс орнату, жеке тұлғалардың мүдделерін қолдау және т.б. түрінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін тудыруы мүмкін. Мысалы: «Қаржы» кафедрасының меңгерушісі Б. С. Саубетова, 07.08.2010 жылдан бастап (14 жыл) кафедра меңгерушісі болып келеді.

Тәуекел: тікелей басшымен тікелей байланысты қызметкерді жұмысқа қабылдау мүдделер қақтығысын тудырады.

Ұсынымдар: адами ресурстарды басқару басқармасына жалдау процедураларын жақсарту қажет. Жұмысқа қабылдау және жоғарылату мониторингін күшейту керек.

4) Мемлекеттік қызметтер көрсету.

1) «Шетелде академиялық ұтқырлық шеңберінде оқуға арналған конкурсқа қатысу үшін құжаттарды қабылдау» мемлекеттік көрсетілетін

қызмет, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 19 қарашадағы № 613 бұйрығымен бекітілген «Шетелде академиялық ұтқырлық шеңберінде оқуға арналған конкурсқа қатысу үшін құжаттарды қабылдау» мемлекеттік көрсетілетін қызмет қағидалары негізінде жүзеге асырылған.

Зерттеу кеңесінің шешімімен бекітілген «Академиялық ұтқырлық туралы ереже» (18.01.2022 ж. №15 хаттама) ІНҚ талдау кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Алайда, ескертулер бар: 1) Мемлекеттік қызмет көрсету кезінде. Шетелге оқуға жіберу қағидаларының 10-қосымшасының 8-тармағында, оның ішінде академиялық ұтқырлық шеңберінде мемлекеттік қызмет көрсету үшін көрсетілетін қызметті алушыдан талап етілетін құжаттар мен мәліметтердің тізбесі бекітілген, алайда көрсетілетін қызметті беруші қосымша құжаттарды талап еткен.

Тәуекел: дискрециялық өкілеттіктердің кеңдігі: лауазымды тұлғаның құзыреті шеңберінде шешім қабылдау үшін тізбеде көзделмеген қосымша құжаттарды (жеке куәлік және студенттің жеке жетістіктері туралы сертификаттар) сұрату мүмкіндігі.

2) Қағидалардың 59-тармағына сәйкес, көрсетілетін қызметті берушінің кеңсесі арқылы құжаттарды қабылдау кезінде көрсетілетін қызметті алушыға тиісті құжаттардың қабылданғаны туралы қолхат беріледі. Алайда, құжаттарды қабылдағаннан кейін академиялық ұтқырлық шеңберінде шетелде оқуға арналған конкурсқа қатысу үшін құжаттарды қабылдау туралы қолхат берілмегені анықталды.

3) Қағидалардың 5 - тармағына сәйкес-білім беру саласындағы уәкілетті орган және әкімші 5 (бес) жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасының және шет елдердің үкіметтері немесе ведомстволары арасында жасалған шарттар мен келісімдер шеңберінде шетелде оқуға үміткерлерді іріктеу жөніндегі құжаттарды қабылдауды бастау туралы дипломатиялық нотаны алған күннен бастап, өзінің ресми сайттарында хабарландыруды орналастырады. Алайда, құжаттарды қабылдаудың басталғаны туралы хабарландыру университеттің ресми сайтында жарияланбаған, бірақ әлеуметтік желілерде, атап айтқанда университеттің Instagram парақшасында жарияланған.

4) академиялық ұтқырлық(сыртқы, ішкі) бойынша оқуға жіберу үшін кандидаттарды іріктеу кезінде студенттің үлгерімінің көрсеткіші ескерілмейді.

Тәуекел: Мемлекеттік қызмет көрсету ережелерінде көзделген талаптарды орындамау, мүдделер қақтығысына әкелуі мүмкін.

Жою бойынша ұсынымдар: жоғарыда аталған ескертулерді ескеріп, оларды жою бойынша жұмыс жүргізу.

2) **«Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында білім алушыларға жатақхана беру»** мемлекеттік көрсетілетін қызмет, Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 30 желтоқсандағы № 219 бұйрығымен бекітілген «Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында білім алушыларға жатақхана беру» мемлекеттік көрсетілетін қызмет қағидалары негізінде жүзеге асырылған.

Университеттің қоғамдық кеңесінің шешімімен (09.11.2022ж. № 3 хаттама) бекітілген «Студенттік жатақханаларда тұру туралы ереже» ІНҚ талдау кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Мемлекеттік қызмет көрсету кезіндегі ескертулер: Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 30 желтоқсандағы № 219 бұйрығымен бекітілген «Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында білім алушыларға жатақхана беру» мемлекеттік қызмет көрсету қағидаларына 2-қосымшада, 8-тармақта Мемлекеттік қызмет көрсету үшін қажетті құжаттардың тізбесі көрсетілген. Осы тармақты бұза отырып, университет көрсетілетін қызметті алушыдан артық құжаттарды (мекенжай анықтамасы, көрсетілетін қызметті алушының осы ЖОО студенті болып табылатындығы туралы анықтама) талап етуге жол берген.

Тәуекел: дискрециялық өкілеттіктердің кеңдігі: мемлекеттік қызметтер көрсетудегі нақты процестердің, белгіленген талаптарға, оның ішінде құқықтық актілерде көзделмеген құжаттарды талап етуге сәйкес келмеуі.

Жою бойынша ұсынымдар: жоғарыда аталған ескертулерді ескеріп, оларды жою бойынша жұмыс жүргізу.

3) **«Жоғары білім беру бағдарламалары бойынша оқыту үшін жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына құжаттарды қабылдау және қабылдау»** мемлекеттік көрсетілетін қызмет Қазақстан Республикасы Білім және ғылым Министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығымен бекітілген «Жоғары білім беру бағдарламалары бойынша оқыту үшін жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарына құжаттарды қабылдау мемлекеттік көрсетілетін қызмет қағидаларына» сәйкес жүзеге асырылған.

Директорлар кеңесінің шешімімен (24.06.2022 жылғы № 4 хаттама) бекітілген «Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті» КЕАҚ-да жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларына білім алушыларды қабылдау қағидалары» ІНҚ талдау кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Ескертулер: 1) құжаттарды қабылдау толық көлемде емес. 2) білім беру қызметін көрсетуге арналған шарттарды уактылы ресімдемеу.

4) **«Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім туралы құжаттардың телнұсқаларын беру»** мемлекеттік көрсетілетін қызмет Ғылым және жоғары білім министрінің 10.02.2023 жылғы № 47 «Жоғары білім туралы немесе жоғары білімнен кейінгі құжаттардың телнұсқаларын беру туралы» бұйрығының негізінде жүзеге асырылған.

Академиялық кеңестің шешімімен (24.02.21 жылғы № 3 хаттама) бекітілген «Телнұсқа және оларға қосымша беру қағидалары» ІНҚ талдау кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

5) **«Білім беру гранттарын беру, сондай-ақ жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында білім алушыларға әлеуметтік қолдау көрсету»** мемлекеттік көрсетілетін қызмет Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 07 шілдедегі № 286 бұйрығымен бекітілген «Білім беру гранттарын беру, сондай-ақ жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында білім алушыларға әлеуметтік қолдау көрсету» қағидаларының негізінде жүзеге асырылған.

6) **«Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім алу процесінде босаған бос білім беру гранттарын беру»** мемлекеттік көрсетілетін қызмет «Бакалавр» немесе «магистр» дәрежесін бере отырып, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім алуға ақы төлеу үшін білім беру грантын беру» Қағидалары негізінде жүзеге асырылды. Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің м.а. 2023 жылғы 25 тамыздағы № 443 бұйрығы.

Ғылыми кеңестің шешімімен (24.02.2021 жылғы № 3 хаттама) бекітілген «Оқу процесінде босаған бос мемлекеттік білім беру гранттарын беру туралы Ереже» ІНҚ талдау кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

5) **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі жұмысты ұйымдастыру бағыты бойынша жұмыстар.**

Университетте «Ш. Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті» КЕАҚ директорлар кеңесінің шешімімен «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметі» құрылды (30.05.2023 ж. № 3 хаттама). Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс қызметінің жұмыс жоспары директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген (27.11.2023 ж. № 4 хаттама). Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметтің жұмыс жоспарына сәйкес ПОҚ-мен, қызметкерлермен және студенттермен оқыту семинарлары мен тренингтер өткізіледі, кездесулер ұйымдастырылады. Жоспар негізінде университет қызметкерлері мен студенттеріне «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы Заңнаманы түсіндіру», «Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу

мәселелері»,» Маңғыстау өңіріндегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шаралары» тақырыптарында 6 семинар өткізілді. Студенттердің Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің алдын алу қызметінің басшысы С. К. Ахметжановпен, Маңғыстау облысы бойынша департамент басшысы Ш. А. Шаменовпен, облыстық департамент басшысының бірінші орынбасары Б. М. Хайруллинмен кездесуі өткізілді. Ted-x форматында «Әділет жолы» республикалық қоғамдық бірлестігінің Маңғыстау облыстық филиалының басшысы А. Б. Жақсыбаевпен, «Адалдық алаңы» жобалық кеңсесінің Маңғыстау филиалының басшысы Д. М. Усипбаевпен кездесулер өткізілді.

Университет президенті-ректоры, вице-президенттер, бас бухгалтер және бөлімше басшылары сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер қабылдады. Қызметкерлердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді сақтамау фактілері анықталған жоқ.

Ақпараттық ашықтық принципі. Ашықтық қағидатын сақтау мақсатында YU call-center +7 (7292) 78-87-88, сайттағы ректордың блогы, әлеуметтік желілер <https://yu.edu.kz/stopcorruption/>, қоғамдық қабылдау жұмыс істейді. Университет қызметі туралы толық ақпарат университеттің ресми сайтында көрсетілген <https://yu.edu.kz>.

Университет президенті-ректоры жыл сайын жұртшылық пен ұжым алдында университет қызметінің нәтижелері туралы есеп береді.

II. Бюджет және қаржы қаражатын игеру және бөлу.

Университеттегі бухгалтерлік есеп «Бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы» Заңға, халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес жүргізіледі. Университетте жүргізілетін барлық шаруашылық операциялардың толық және дәл есебі қамтамасыз етіледі.

Университеттің қаржылық есептілік аудиті және арнайы мақсаттағы аудиті жыл сайын жүргізіліп отырады.

Талдау: университет президент-ректорының 12.09.2023 жылғы № 06-8/110 бұйрығымен бюджет жобасын уақтылы және сапалы әзірлеуді қамтамасыз ету және бюджетті нақтылау, түзету және атқару, университет бюджетін жыл сайын бекіту жөнінде ұсыныстар әзірлеу мақсатында Бюджеттік комиссия құрылған. 9 мүшеден тұратын бюджеттік комиссияның құрамына құрылымдық бөлімшелердің, студенттік активтің өкілдері кіреді. Бюджетті талқылау бюджеттік комиссия отырысы нысанында, онлайн режимде өтеді. Бюджеттің нақты баптарын бекіту жөніндегі қорытынды шешімдер комиссия отырысының хаттамасымен ресімделеді. Алайда, алқалы органның -

университеттің Бюджеттік комиссиясының қызметін реттейтін құжат жасақталмаған

Тәуекелдер: алқалы органның жұмысы үшін ережелер мен рәсімдерді белгілейтін құжаттың болмауы оның мүшелерінің міндеттері мен жауапкершілігіне қатысты белгісіздік тудыруы мүмкін, шешім қабылдауда ашықтық пен ашықтықтың жеткіліксіздігіне әкелуі мүмкін.

Ұсынымдар: университеттің Бюджеттік комиссиясы туралы ережені әзірлеу қажет. ІНҚ сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алуға көмектесетін нақты ережелерді, рәсімдерді және бақылау тетіктерін белгілейді.

Талдау: университеттің құрылымдық бөлімшелері бекітілген бюджетпен таныспайды, танысу рәсімі әзірленбеген, есептілік түрлерін, мониторинг тетіктерін, бюджет және қаржы қаражатын игеру және бөлу рәсімдерін ішкі және сыртқы бақылауды пысықтау жоқ. Университет сайтында бюджет және қаржы қаражатының жұмсалуды туралы ақпарат жоқ, «Ақпаратқа қол жеткізу туралы» Заңның 6-бабы 9-тармағының талаптары сақталмаған.

Тәуекелдер: қаржы және бюджет қаражатының жұмсалуды туралы есептілік болмаған жағдайда жасырын операциялар мен теріс пайдалану үшін жағдайлар жасалуы мүмкін. Нақты және егжей-тегжейлі есеп беру бұзушылықтар мен теріс қылықтарды анықтауға, сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алуға және теріс қылықтар үшін жазалау тетіктерін орнатуға көмектеседі.

Тәуекелдерді азайтуға арналған ұсынымдар: құрылымдық бөлімшелерді бюджетпен таныстыру рәсімдерін әзірлеу қажет. Бюджет қаражатын пайдалану бойынша есептіліктің қатаң тетіктерін енгізу. Бюджет және қаржы қаражатының жұмсалуды туралы ақпаратты университеттің ресми сайтына орналастыру қажет.

Талдау: оқытушы-профессордың (ПОҚ) жалақысы туралы деректері бар түбіртектер факультет деканы және кафедра меңгерушісі арқылы қызметкерлердің өздеріне тап болмас бұрын беріледі, онда сыбайлас жемқорлық тәуекелдері болуы мүмкін.

Тәуекел: құпиялылықты бұзу - түбіртектерді бірнеше қолмен беру қызметкерлердің жалақысы туралы құпия ақпараттың ағып кетуіне әкелуі мүмкін. Құпиялылықты бұзу қызметкерлерге қатысты қысым, бопсалау немесе басқа да сыбайлас жемқорлық әрекеттері үшін жағдай жасай алады.

Тәуекелдерді азайтуға арналған ұсынымдар: түбіртектерді тікелей беру-делдалдарды тартпай бухгалтерия қызметкерлеріне түбіртектерді тікелей беруді ұйымдастыру қажет. Электрондық есеп жүйесі: құпиялылық пен жеделдікті қамтамасыз ететін жалақы туралы ақпаратты есепке алу мен таратудың электрондық жүйесін енгізу.

Салықтар мен өзге де төлемдерді жинау бағыты бойынша.

Талдау: салықтар мен басқа төлемдерді есептеу 1С операциялық жүйесінде жүзеге асырылады: Бухгалтерлік есеп, 8.3 нұсқасы.

Университет 2023 жылы келесі салық түрлерін төледі:

- жер салығы 61 070 теңге;
- мүлік салығы 8 323 968 теңге;
- 89 891 теңге көлемінде эмиссия;
- қызметкерлердің жалақысынан 489 926 179 теңге мөлшерінде салықтар, оның ішінде:
- 139 800 000 теңге мөлшеріндегі әлеуметтік салық;
- 51 505 263 теңге мөлшерінде әлеуметтік аударымдар;
- жеке табыс салығы 164 851 000 теңге;
- міндетті әлеуметтік-медициналық сақтандыруға 95 502 631 теңге мөлшерінде аударымдар;
- міндетті әлеуметтік-медициналық сақтандыруға 38 267 285 теңге мөлшерінде жарналар;

2023 жылы барлығы 498 401 108 теңге сомасына салық төленді.

Есептелген салықтар нақты төленгенге сәйкес келеді. Салықтарды аудару заңда белгіленген мерзімде жүргізілген.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Тауарлар мен қызметтерді сатып алу рәсімі бойынша.

Талдау: 2023 жылға бекітілген Мемлекеттік сатып алу жоспары 2278 тармақтан тұрады. Олардың ішінде сатып алудың келесі тәсілдерімен шарттар жасалған:

- жоспардың 71 тармағы - жалпы сомасы 212 009 539,1 теңгеге бір көзден тікелей шарт жасасу арқылы;
- жоспардың 1974 тармағы - жалпы сомасы 447 029 751,3 теңгеге баға ұсыныстарын сұрату арқылы;
- жоспардың 87 тармағы - жалпы сомасы 4 878 904 155 теңгеге ашық конкурс өткізу арқылы;
- жоспардың 10 тармағы жалпы сомасы 235 548 444,4 теңгеге алдын ала біліктілік іріктеумен конкурс;
- жоспардың 6 тармағы - жалпы сомасы 2 580 377 732 теңгеге рейтингтік-балдық жүйені пайдалана отырып конкурс жариялау;
- жоспардың 128 тарма - жалпы сомасы 112 112 779,5 теңгеге электрондық дүкен.

2023 жылы жалпы сомасы 4 090 550 344,89 теңгеге 646 шарт жасалды, оның ішінде:

- жалпы сомасы 2 296 870 670,43 теңгеге 526 шарт орындалды;
- жалпы сомасы 1 632 137 633,96 теңгеге 25 шарт орындалуда;
- бұзылған және жасалмаған шарттардың саны - 48, өнім берушілердің шарт бойынша міндеттемелерді орындамауы себебінен;
- тіркелмеген келісімшарттар саны – 47, себебі жеткізушілер белгіленген мерзімде Шартқа қол қоймады;
- 79 шарт бойынша сотқа өнім берушілерді жосықсыз деп тану туралы өтініш берілді, оның ішінде 20 шарт бойынша соттың жосықсыз қатысушы деп тану туралы шешімдері шықты;
- 28 шарт бойынша өнім берушілер шарт бойынша міндеттемелерді орындамау себебі бойынша шарт бойынша қамтамасыз етуді енгізбеу бөлігінде жосықсыз қатысушылар тізіміне енгізілді. Жосықсыз қатысушылардан университет шотына 569 825,8 теңге көлемінде кепілдік жарналар алынды, сондай-ақ университет шотына жеткізушілерден 2 миллион теңгеден астам сомаға өсімпұл түсті.

Сатып алу рәсімін талдау кезінде Сатып алынатын тауарлар мен қызметтердің саны мен көлемі нақты қажеттілікке сәйкес келеді. Сатып алу келіп түскен өтінімдер негізінде орындалған. Бағалар жеткізушілердің баға ұсыныстарына негізделген. Тауарлар мен қызметтердің жоспарланған құнының тауарлар мен қызметтердің нарықтық құнына сәйкес келмеуі анықталған жоқ. Мемлекеттік сатып алу жоспарын мемлекеттік сатып алу порталына орналастыру заңда белгіленген мерзімде жүргізіледі. Өнім беруші тауарды жеткізу, жұмыстар мен қызметтер көрсету шартынан туындайтын міндеттемелерді белгіленген мерзімде орындайды.

Талдау барысында осы қызметтерді сатып алу тәсілін дұрыс таңдамау бөлігінде Мемлекеттік сатып алу туралы Заңның 13-бабының мынадай бұзушылықтары анықталды: шарттар тікелей шарт жасасу арқылы бір көзден алу тәсілімен жасалған қызметтер:

- рейтингтік агенттіктің қызметтері (ҚР жоғары оқу орындары арасындағы ұлттық рейтингке қатысу);
- «Жоғары білім көрмесі» тақырыбы бойынша семинарға журнал дайындау бойынша қызметтер;
- білім беру мекемелеріне арналған CRM модулі бар серверге лицензияны ұзарту бойынша қызметтер;
- тілдерді оқыту бойынша қызметтер.

Тәуекелдер: сатып алудың дұрыс таңдалмаған тәсілі бәсекелестікті шектеп, жеткізушілер арасында келісу мүмкіндіктерін тудыруы мүмкін, шешім қабылдаушыларға жеке байланыстар негізінде белгілі бір жеткізушілерге артықшылық беруге мүмкіндік береді. Бағаны көтеруге әкелуі мүмкін, өйткені

жеткізушілер шектеулі бәсекелестікті пайдалану арқылы, жоғары бағаны ала алады.

Ұсынымдар: болашақта аталған қызметтерді сатып алу кезінде бәсекелестік орта арқылы жүргізу қажет, өйткені бұл қызметтер бәсекелестік ортаға жатады.

III. Академиялық қызмет.

«Оқу процесінің регламенті» ІНҚ университеттің Академиялық кеңесінің шешімімен бекітілген (10.01.2022 ж. № 5 хаттама), талдау барысында сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Талдау: магистрлік диссертацияларға жетекшілік ету бойынша педагогикалық жүктеменің біркелкі бөлінбеуі фактілері орын алған. Кафедрада КВТ талаптарына сәйкес магистрлік диссертация жетекшілері болған жағдайда, жүктеме максималды мөлшерде бөлінуі мүмкін, яғни бір жетекшінің 15 магистранты бар, екіншісінде бірде-бір магистрант болмауы мүмкін. Жүктемені біркелкі бөлудің болмауы, оқытушының шамадан тыс жүктелуіне, бағыныштылардың әділетсіз қарым-қатынасының болуына және оларға қатысты кемсітушілікке байланысты мүдделер қақтығысының туындауына жағдай туғызуы мүмкін.

«Фундаменталды ғылымдар» кафедрасы бойынша сағаттардың бөлінуін тексеру кезінде магистрлік диссертациялық жұмыстарға жетекшілік ету, төменде аталған оқытушылардың сағаттық жалақысында диссертациялық жұмыстарға жетекшілік ету саны келесідей болды:

1. Нигметова Г.Н. - 10 магистрлік жұмыс.
2. Диярова Л. Д - 10 магистрлік жұмыс.
3. Шаждекеева Н.К. - 12 магистрлік жұмыс.
4. Таймуратова Л. У. - 15 магистрлік жұмыс.
5. Түрікменбаев А. - 12 магистрлік жұмыс.
6. Кошанова Г. - 14 магистрлік жұмыс.
7. Құлжағарова Б. Т. - 17 магистрлік жұмыс.

Тәуекелдер: 1) бір оқытушының жетекшілігімен магистрлік диссертациялардың көп болуы, уақыт пен ресурстардың шектеулі болуына байланысты, әр студентке сапалы ғылыми жетекшілікті қамтамасыз ету мүмкін еместігіне әкелуі мүмкін. Әр диссертацияға жеткіліксіз көңіл бөлу ғылыми жетекшілік сапасын төмендетеді және формальды тәсілге әкелуі мүмкін, бұл білім сапасын төмендетеді.

2) *әділетсіздік және біржақтылық.* Оқытушыға үлкен жүктеме кезінде кейбір студенттерге көбірек көңіл бөлетін және қолдау көрсететін жағдай туындауы мүмкін, ал басқа студенттер тиісті көңіл аударусыз қалады. Зейін мен

ресурстарды бөлудегі мұндай әділетсіздік студенттер арасында біржақтылық пен теңсіздікке әкелуі мүмкін, бұл сыбайлас жемқорлық қаупі болуы мүмкін.

3) *бақылау мен есептіліктің болмауы.* Уақыт шектеулерінің болмауы және басшылықтың сапасына бақылаудың жеткіліксіздігі ғылыми жетекшілік процесінде ашықтық пен есептіліктің болмауына әкелуі мүмкін, сонымен қатар теріс пайдалану ықтималдығын арттырады және магистрлік диссертацияларды дайындау процесіне деген сенімді төмендетеді.

Тәуекелдерді азайтуға арналған ұсынымдар:

1) шектеулер белгілеу: ПОҚ педагогикалық жүктемесі уақытының нормаларын және оны бөлу тәртібін, оның ішінде жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің бітіру жұмыстарына жетекшілік ету бойынша қайта қарау.

2) жүктемені біркелкі бөлу: шамадан тыс жүктемені болдырмау және барлық студенттер үшін тең жағдайларды қамтамасыз ету үшін оқытушылар арасында жүктемені әділ және біркелкі бөлуді қамтамасыз ету.

3) бақылау мен есептілікті күшейту: оқытушылардың жұмысын тұрақты бағалауды және студенттерден кері байланысты қоса алғанда, ғылыми жетекшіліктің сапасы бойынша бақылау және есептілік тетіктерін енгізу.

Талдау объектісінің қызметкерлерінің лауазымдық функцияларын орындау кезінде мүдделер қақтығысының келесі фактілері болды:

Оқытушылардың білімі, оқытылатын пәндердің біліктілік талаптарына сәйкес келмейтін жағдай шынымен де ықтимал сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін қамтуы мүмкін.

Талдау: тексеру барысында «Халықаралық қатынастар және туризм» кафедрасының мысалында мыналар анықталды:

1) оқытушы Әмірбаева АА (білімі – туризм, туризм магистрі) «Туризмдегі ERP жүйесі», «Business English», «HR management» пәндерін оқиды;

2) оқытушы Демеев А. Д. (білімі - география мұғалімі, г. ғ. к.) «Туризмдегі заңнама және қауіпсіздік» пәнін оқиды;

3) оқытушы Низаметдинова Ж.С. (білімі – туризм, география магистрі) «Туризмдегі заңнама және қауіпсіздік», «Қонақжайлылықтағы қаржылық есеп» пәндерін оқиды;

4) оқытушы Медиханова А. Б (білімі – тарихы, т. ғ. к.) «Халықаралық құқық» пәнін ағылшын тілінде жүргізеді;

5) оқытушы И. Оруджев (білімі - «Халықаралық қатынастар») «Түрік тілі» пәнін оқиды.

«Қазақстан халқы ассамблеясы» кафедрасы бойынша:

1) оқытушы Нұрғали Ж. (білімі – Қазақ тілі мен әдебиеті) «Философия», «Мәдениеттану» пәндерін оқиды.

«Педагогика және Психология» кафедрасы бойынша:

1) оқытушы А.Ерубаета (білімі – Әлеуметтік педагогика, мамандығы – әлеуметтік қызметкер), «Психология», «Эмоционалды интеллект», «Дефектология» пәндерінен сабақ береді.

«Экология және геология» кафедрасы бойынша:

1) оқытушы Сырлыбекқызы С. (Білім) – экология), «Электр қауіпсіздігі» пәнін оқиды. Қойбакова С. (Білім - экология) «Электр қауіпсіздігі», «Құрылғылар мен желілердің инженерлік жүйесі» пәндерін оқиды.

«Әлем тілдері» кафедрасы бойынша:

1) оқытушылар Д. Г. Кукубаева, Ф. Дальмуханова (білімдері – шет тілі), «Медиа сауаттылық» пәнін оқиды.

2) оқытушы Арсланбаев А.А. (білімі – лингвист), «Брендинг және копирайтинг негіздері» пәнін оқиды.

Теңіз академиясы бойынша:

1) оқытушы Малов К .В. (білімі – Электр энергетикасы, 1 дәрежелі капитан), «Теңіз құқығы» пәнін оқиды.

Тәуекелдер: 1) оқытушылар жеке байланыстарға, ұсыныстарға немесе өзара қызметтерге байланысты тиісті біліктілік деңгейінсіз пәндерді оқытуға тағайындалуы мүмкін, бұл мүдделер қақтығысы мен біржақтылықты көрсетеді. Мұндай тағайындаулар білім беру сапасына және оқытушыларды іріктеу процесінің әділдігіне нұқсан келтіруі мүмкін, бұл сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне жағдай жасайды.

2) Егер оқытушылар біліктілік талаптарына сәйкес келмесе, бұл білім беру процесінің сапасының төмендеуіне әкелуі мүмкін, өйткені студенттер білім мен дағдылардың тиісті деңгейін ала алмайды. Бұл студенттерге қосымша қызметтерді қажет ететін жағдайларды тудыруы мүмкін (мысалы, репетитор жалдау), бұл біліктілігі жоқ оқытушылар үшін қосымша табыс көзі бола алады.

3) оқытушыларды іріктеу және тағайындау процесінде нақты критерийлер мен ашықтықтың болмауы сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін күшейте отырып, ашық емес шешімдерге әкелуі мүмкін. Оқытушыларды тағайындау процесінің ашық еместігі сыбайлас жемқорлыққа қолайлы жағдай туғызады, өйткені іріктеу мен тағайындау процесіне есеп беру мен бақылау жоқ.

Тәуекелдерді азайтуға арналған ұсыныстар: 1) барлық оқытылатын пәндер үшін белгіленген біліктілік критерийлерін қатаң сақтау және осы талаптардың ашықтығын қамтамасыз ету маңызды.

2) МУП-да жоспарланған пән бекітілетін кафедра атауы көрсетілетін бағанды қосу.

Білім беру бағдарламалары бойынша:

1) Мазмұны бойынша қайталанатын пәндердің болуы орын алды, осыларды біріктіру арқылы, басқа бейіндік пәндер үшін кредиттерді босатуға болады. Мысалы, «Электр қауіпсіздігі», «Қауіпсіздік мәдениеті», «Өндірістік санитария және еңбек гигиенасы», «Алғашқы медициналық көмек».

1) Атаулары дұрыс емес пәндер бар. Мысалы, «Үйлесімділік» «Гармония», «Қол жетімді ең жақсы технологиялар».

2) «Академиялық жазу» пәні - міндеттері мен мазмұнында пәннің сипаттамасы әртүрлі.

Тәуекелдер: 1) кафедралық жүктеменің қалыптасуын бақылаудың болмауы сағат қорының жасанды өсуіне әкеледі.

3) оқытылатын пәннің тиімділігі мен орындылығына күмән келтіреді.

Ұсынымдар: көрсетілген ескертулерді қайта қарау.

IV. Ғылыми-зерттеу, халықаралық қызмет.

Ғылыми кеңестің шешімімен бекітілген «Есенов университетінің ғылыми-зерттеу қызметі туралы Ереже» (20.01.2022 ж. № 6 хаттама) ІНҚ талдау кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Зерттеу кеңесінің шешімімен (31.03.2021 ж. № 5 хаттама) бекітілген «SMALL GRANTS» жобаларын іске асыруға арналған гранттық конкурс бойынша Ереже» ІНҚ талдау. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Ғылыми кеңестің шешімімен бекітілген «Yessenov Scinse» ғылыми журналы туралы» ІНҚ талдау (26.01.2022 ж. № 6 хаттама).

Зерттеу кеңесінің шешімімен бекітілген «Жоғары оқу орындары студенттерінің жыл сайынғы ғылыми-зерттеу жұмыстарының конкурсын ұйымдастыру және өткізу туралы Ереже» (26.01.2022 Ж. № 3 хаттама).

Талдау: Зерттеу кеңесінің шешімімен бекітілген «Есенов университетінің атаулы стипендиялары мен сыйлықтары туралы Ереже» (31.03.2021 ж. № 5 хаттама). Нормативтік құжатта қаралатын мәселеге жатпайтын нормативтік актіге сілтеме көрсетіледі. Стипендия, сыйлықақы тағайындау конкурстық негізде өтеді, ал ІНҚ бойынша стипендия, сыйлықақылар факультеттер кеңесінің шешімі негізінде тағайындалады.

Тәуекелдер: функцияларды тиісінше айқындамау: ішкі құжаттың мазмұнынан шешім қабылдауға жауапты алқалы органды анықтаудың мүмкін еместігі.

Ұсыныстар: қайта қарау, Ережені өзектендіру.

Ғылыми кеңестің шешімімен бекітілген «Каспий технологиялар және инжиниринг университеті» КЕАҚ зерттеу кеңесі туралы Ереже» (20.01.2022 ж. № 6 хаттама) ІНҚ талдауда сыбайлас жемқорлық тәуекелдері табылған жоқ.

Зерттеу кеңесінің шешімімен бекітілген «Диссертациялық кеңес туралы Ереже» ІНҚ талдау (26.01.2021 Ж. № 3 хаттама).

«Есенов университетінде монографиялар шығару тәртібі туралы Ереже» ІНҚ талдауда сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Зерттеу кеңесінің шешімімен бекітілген «Докторантура туралы Ереже» ІНҚ талдау (19.04.2023 Ж. № 8 хаттама), сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Ғылыми кеңестің шешімімен (20.01.2022 ж. № 6 хаттама) бекітілген «Халықаралық кеңсе туралы» ІНҚ талдауда сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Зерттеу кеңесінің шешімімен (18.01.2022 ж. № 5 хаттама) бекітілген «Білім алушылардың академиялық ұтқырлығы туралы ереже» ІНҚ талдауда сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Зерттеу кеңесінің шешімімен (18.01.2022 ж. № 5 хаттама) бекітілген «Есенов университетіне шетелдік мамандарды тарту туралы Ереже» ІНҚ талдауда сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

V. Әлеуметтік-тәрбиелік қызмет.

Ғылыми кеңестің шешімімен бекітілген «Жастарды әлеуметтік қолдау және дамыту басқармасы туралы» (20.01.2022 ж. № 6 хаттама) ІНҚ талдауда сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Талдау: Жастарды әлеуметтік қолдау және дамыту басқармасы қызметкерлерінің лауазымдық нұсқаулықтары.

Маманның және шығармашылық және спорт жөніндегі жетекші маманның, сондай-ақ тәрбиешінің лауазымдық нұсқаулықтары бірдей біліктілік талаптары мен функционалдық міндеттеріне ие, соның ішінде ІС бағдарламасын білуге қойылатын айқын емес талап, бұл мүдделер қақтығысын тудырады.

Тәуекелдер: міндеттер мен талаптардағы белгісіздік

Өртүрлі лауазымдарға арналған бірдей лауазымдық нұсқаулықтар міндеттер мен талаптарда белгісіздік тудырады, бұл жеке қалау немесе сыбайлас жемқорлық келісімдеріне негізделген негізсіз лауазымдық тағайындауларды негіздеу үшін пайдаланылуы мүмкін. Мұндай белгісіздік жалдау және жоғарылату процесінде біржақтылық қаупін арттырады, бұл

үміткердің біліктілігін немесе жұмыс ерекшелігін тиісті түрде ескермей таңдауын негіздеуге мүмкіндік береді.

Тәуекелдер: 1С бағдарламасын білуге қойылатын түсініксіз талап.

Шығармашылық және спорт мамандарына, сондай-ақ тәрбиешілерге арналған 1С бағдарламасын білу талабы, оның қажеттілігін нақты негіздемей, сыбайлас жемқорлықтың алғышарттарын жасай алады. Бұл талапқа сәйкес келетін, бірақ басқа қажетті қасиеттерге немесе дағдыларға ие емес үміткерлерді таңдауға әкелуі мүмкін.

Тәуекелдерді азайтуға арналған ұсынымдар: лауазымдық нұсқаулықтарды нақтылау және саралау: міндеттер мен біліктілік талаптары арасындағы сәйкестікті қамтамасыз ете отырып, әр лауазымға қойылатын жұмыс ерекшеліктері мен талаптарын нақты анықтау және құжаттау қажет.

Бағдарламалар мен құралдарды білуге қойылатын талаптардың негіздемесі: негізсіз талаптарды қоспағанда, 1С бағдарламасын немесе басқа мамандандырылған құралдарды білу қандай міндеттерді орындау үшін қажет екенін нақты көрсету қажет.

Талдау: 12.01.2022 жылы Қоғаммен байланыс және студенттік істер жөніндегі вице-президент бекіткен «Тәрбие жұмысының тұжырымдамасы» ІНҚ талданды. Ішкі нормативтік құжаттарды бекіту рәсімі сақталмаған.

Тәуекелдер: дискрециялық өкілеттіктердің кеңдігі - бұл өкілеттіктің шегін анықтау мүмкін емес лауазымды тұлғаның өкілеттігі. Лауазымды тұлғаның шешімдер қабылдауда немесе өзге де әкімшілік рәсімдерді орындауы үшін негіздердің белгісіздігі.

Ұсынымдар: ІНҚ бекіту рәсімін сақтау қажет.

Талдау: 12.01.2022 жылы қоғаммен байланыс және студенттік істер жөніндегі вице-президент бекіткен «Юнион Ережесі» ІНҚ талданды. Ішкі нормативтік құжаттарды бекіту рәсімі сақталмаған.

Тәуекелдер: дискрециялық өкілеттіктердің кеңдігі - бұл өкілеттіктің шегін анықтау мүмкін емес лауазымды тұлғаның өкілеттігі. Лауазымды тұлғаның шешімдер қабылдауы немесе өзге де әкімшілік рәсімдерді орындауы үшін негіздердің белгісіздігі.

Ұсыныстар: ІНҚ бекіту рәсімін сақтау қажет.

Талдау: 12.01.2022 жылы қоғаммен байланыс және студенттік істер жөніндегі вице-президентпен бекітілген «Аға кураторлар және топ кураторлардың қызметтік міндеттері Ереже» ІНҚ қаралды. Ішкі нормативтік құжаттарды бекіту рәсімі сақталмаған.

Студенттік істер және қоғаммен байланыс жөніндегі вице-президенттің 2022 жылы Жастарды әлеуметтік қолдау және дамыту басқармасының ішкі нормативтік құжаттарын бекітуі сыбайлас жемқорлық тәуекелі болып

табылмайды. Дегенмен, ықтимал сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін тудыруы мүмкін кейбір аспектілер бар:

Тәуекелдер: 1) *ашықтық пен ашықтықтың жеткіліксіздігі.* Егер құжаттарды бекіту процесі ашықтықтың жеткілікті деңгейімен қатар жүрмесе, бұл белгіленген рәсімдерге бейімділік немесе жалтару сияқты сыбайлас жемқорлық әрекеттері үшін жағдай туғызуы мүмкін. Барлық мүдделі тараптар үшін құжаттарға қол жеткізу мүмкіндігімен бекіту процесінің ашық және ашық болуын қамтамасыз ету маңызды.

2) *өкілеттіктердің шоғырлануы.* Егер вице-президент ішкі құжаттарды тиісті бақылаусыз немесе теңгерімсіз бекіту және өзгерту бойынша тым кең өкілеттіктерге ие болса, бұл теріс пайдалануларға әкелуі мүмкін.

3) *өзектілігі және заңнамаға сәйкестігі.* Егер құжаттар үнемі жаңартылмаса немесе ағымдағы заңнамаға сәйкес келмесе, бұл сыбайлас жемқорлық әрекеттері үшін заңды тәуекелдер мен жағдайлар тудыруы мүмкін.

Тәуекелдерді азайтуға арналған ұсынымдар: ішкі құжаттарды бекіту процесінің ашықтығы мен ашықтығын қамтамасыз ететін рәсімдерді әзірлеу және енгізу қажет. «Сараптамалық комиссия туралы ереже» ІНҚ әзірлеу. Ішкі нормативтік құжаттардың өзекті талаптарға сәйкестігін қамтамасыз ету үшін оларды үнемі қайта қарау және жаңарту рәсімін белгілеу керек.

Талдау: университеттің Ғылыми кеңесімен бекітілген «Академиялық адалдық кодексі» (20.01.2021 ж. № 7 хаттама) ІНҚ талдау. Соңғы заңнамалық өзгерістердің қабылдануына байланысты және жаңартылған, жаңадан қабылданған құжаттардың сабақтастығынан туындайтын себептер бойынша, мысалы, 29.06.2023 жылы қабылданған «Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті» КЕАҚ Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаты негізінде ІНҚ-тың мазмұнын жаңарту қажет.

Университеттің Ғылыми кеңесімен бекітілген «Білім алушылардың әлеуметтік пакеті» (25.02.2022 ж. № 7 хаттама) ІНҚ талдауда сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Қоғамдық кеңес бекіткен «Есенов университетінің еріктілер корпусы туралы» (23.02.2022 ж. № 2 хаттама) ІНҚ талдауда сыбайлас жемқорлық тәуекелдері анықталған жоқ.

Ішкі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау нәтижелері бойынша мыналарды атап өту қажет:

1) Құрылымдық бөлімшелердің ІНҚ-ның негізгі бөлігі 2021 жылы әзірленіп, бекітілген, тіпті алқалы органның қарауынсыз бекітілген құжаттар да бар. 2021 жылы бекітілген нормалар мен процедуралар ескірген болуы мүмкін. Алқалы талқылаусыз және университеттің сараптамалық комиссиясының

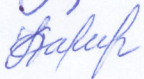
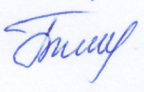
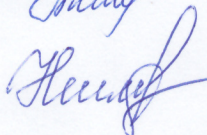

сараптамасынан өтпей қабылданған шешімдер биліктің шамадан тыс шоғырлануына әкелуі мүмкін.

Соңғы заңнамалық өзгерістерге байланысты, сондай-ақ соңғы қабылданған тұжырымдамаларға (2029 жылға дейін) сәйкес, ММББС (ГОСО), стратегиялық жоспарларға сәйкес барлық НҚА-ға өзектендірілуі, толықтырулар мен өзгерістер енгізілуі тиіс.

2) Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды жою, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау нәтижелері бойынша анықталған мүдделер қақтығысын құру жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірлеу қажет.

3) Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау нәтижелері бойынша талдамалық анықтама университеттің ресми сайтында орналастырылсын.

Жұмыс тобының мүшелері:

Джолдасбаева Г. У.		комплаенс қызметінің басшысы
Қыдырбаева Г. Н.		ішкі аудит қызметінің басшысы
Жумурова А. К.		корпоративтік хатшы
Сармашева К. К.		тіркеу кеңсесінің бастығы
Ауешова Б. Т.		«Құқықтану» кафедрасының меңгерушісі
Нигметова Г. Ж.		«Қаржы» кафедрасының қауымдастырылған профессорының м.а.
Кенжебаева Ж. Е.		«Компьютерлік ғылымдар» кафедрасының қауымдастырылған профессорының м.а.